

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА
ПЛЕЦЬКОГО В М. ОСВЕНЦІМ (ПОЛЬЩА)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ У СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
II Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
12-13 травня 2022 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 495 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, туризму, розвитку індустрії гостинності та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

РЕПКО І.П., ОДАРЧЕНКО В.І., ЗАДОРЖНЯ Я.І. Гуманізація освітнього процесу в умовах воєнного стану: нормативний аспект	159
РЕШКО В.Й., ГОРВАТ М.В. Особливості розвитку творчого мислення учнів початкової школи	161
РОЗМАН І.І., ВОНЧАК Я. В. Інформаційно-комунікаційні технології: чинник підвищення якості освіти	164
РОЗМАН І.І., ГАРАГОНІЧ І.В. Адаптація молодого педагога до роботи в школі: методичні засади	166
РОЗМАН І.І., МАРИНА І.І. Інноваційні підходи до підготовки педагогів у контексті реформування системи вищої освіти	168
РОЗМАН І.І., ЧОПЕЙ М.І. Підготовка вчителів початкових класів до використання ігрових технологій	169
РУСИН А. Theoretical basis of teaching lexical material of senior school learners at the english language lessons	171
РЯБЕЦЬ Д.В. Педагог як фасилітатор інноваційного освітнього процесу	173
СИМОНЯН В. В. Етапи розвитку етнокультурної компетентності майбутнього викладача вокалу	175
СІДОР Ю.І., ТОВКАНЕЦЬ Г.В., КОСТИНСЬКА О.В. Принципи національно-патріотичного виховання дітей в українській початковій школі	177
СОФЛКАНИЧ І. М., ПИНЗЕНИК О. М. Аналіз моделі оновлення розвивального середовища ЗДО	179
СОЧКА О. М., ПИНЗЕНИК О. М. Компоненти інноваційної компетентності керівника закладу освіти	181
СУХАРЮК О.І., КОБАЛЬ В.І. Історичні особливості розвитку закладів позашкільної освіти Закарпаття кінця ХІХ – початку ХХ ст.	183
ТЕЛИЧКО В. Ю. Можливості технології «Квест» під час вивчення студентами іноземних мов	185
ТОВТИН А.І., ЛІБА О.М. Технологія «Створення ситуації успіху»: теоретичний аналіз	187
ТОМПА-БАЧКОВ Є. Т., ЛАЛАК Н. В. Професійна мобільність учителя: сутність дефініції	189
ТРИФАНОВА Д. А., БРИЖАК Н. Ю. Формування культури спілкування молодших школярів в освітньому процесі	191
ТЯГУР В.М. Переваги інтегрованого курсу «Дизайн і технології» для розвитку технологічної освіти у початковій школі	193
ФЕЛЬЦАН І.М., СУЧКОВА О.А. Комбінована наочність як ефективний засіб формування лексичної компетентності учнів старшої школи	195
ФЕНЦИК О. М. Теоретико-методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до комунікативно-мовленнєвого учнів	197
ФЕНЦИК О. М., РЕПЯНЧИН О.Л. Педагогічні засади формування читацької грамотності молодших школярів	200
ФЕНЦИК О.М., СТЕПАНЮК Б.Ю. Мовленнєвий розвиток здобувачів початкової освіти на уроках української мови: зміст та основні його напрями	202
ФЕНЦИК О. М., ШУХ М.А. Формування творчих здібностей молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі	204
ФІЗЕР В.С. Формування педагогічного артистизму майбутнього вчителя музичного мистецтва	206
ФІЗЕШ О.Й. Діяльність закладів професійної освіти в Закарпатті (50-80 рр. ХХ століття)	208
ХОМА О. М. Інноваційні тенденції у методиці викладання мовно-літературної освітньої галузі	210

Компоненти середовища мають забезпечувати активний розвиток та вільний час дитини, а також відчуття благополуччя дорослого та дитини та позитивні емоції. Не менш важливим є принцип естетичності, що передбачає поєднання традиційних та нестандартних елементів обладнання, врахування вимог до правильного оформлення.

І, безперечно, облаштовувати розвивальне середовище слід безпечно, враховуючи санітарно-гігієнічні, техніко-ергономічні норми безпеки щодо будівель, осередків, ділянок та начальних засобів.

Література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001. 1440 с
2. Коменський Я. А. Вибрані педагогічні твори: В 2 т. К.: Вища школа, 1982. С. 161.
3. Локк Дж. Сочинения в трёх томах: Т. 3. К.: П., 1988. 668 с. (Филос. наследие. Т.103). С. 614.
4. Наталія Малишева. Як створити освітнє середовище, яке мотивує, активізує, зберігає та розвиває. *Практика управління дошкільним закладом*. №1, 2021 р. URL : <https://ezavdnz.mcfrr.ua/867225> (дата звернення 20. 04. 2022).
5. Як створити інноваційне розвивальне предметне середовище. *Педрада: портал освітян України*. 31 січня 2022 р. URL : <https://www.pedrada.com.ua/article/2842-yak-stvoriti-nnovatsyne-rozvivvalne-predmetne-seredovishche> (дата звернення 21. 04. 2022).

УДК 37.091.113:001.895:005.336.2(043.2)

СОЧКА О. М., ПИНЗЕНИК О. М.
Мукачівський державний університет

КОМПОНЕНТИ ІННОВАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Інтеграція України до європейського освітнього простору активно актуалізується, що вимагає модернізації та приведення у відповідність до європейських освітніх стандартів вітчизняної освіти. Освітня реформа передбачає конкретизацію та оптимізацію як змісту та форм надання освітніх послуг, так удосконалення самого процесу організації та керівництва освіти. Це у свою чергу зумовлює нові вимоги до особистості й діяльності керівників освітніх закладів, які отримують нові повноваження (компетенції) й водночас оволодівають відповідними їм компетентностями.

Інноваційна компетентність є компонентом інноваційної культури керівника, про важливість розвитку якої свідчить, зокрема, той факт, що Комісією Євросоюзу підготовлений «План першочергових заходів щодо інновацій у Європі». У цьому документі розкриваються й основні підходи щодо формування інноваційної культури [1].

Що стосується розгляду цього питання в законодавчому полі України, то у Законі України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні від 08 вересня 2011 року № 3715-VI {зі змінами, внесеними згідно із Законом № 5460-VI від 16.10.2012, ВВР, 2014, №2-3, ст.41}» інноваційну культуру визначено як складову інноваційного потенціалу, що характеризує рівень освітньої, загальнокультурної і соціальнопсихологічної підготовки особистості

та суспільства загалом до сприйняття творчого втілення в життя ідеї розвитку економіки країни на інноваційних засадах [2].

Питання інноваційної культури розглядається у дослідженнях науковців: С. Биконя, В. Гусєва, Р. Шелтона та інших. Деталізовано та систематизовано й поняття інноваційної культури з різних позицій: розвитку теорії економіки та менеджменту (О. Богорош); соціологічних та психологічних аспектів інноватики (Н. Гавриш, М. Сова та інші).

Детально розкривається питання особливостей формування інноваційної компетентності здобувачів вищої освіти спеціальності «Управління навчальним закладом» у статті О. Мармази, де дано характеристику відповідних умов, а саме: високим рівнем мотивації, наявністю в навчальному плані закладу вищої освіти дисципліни «Інноваційний менеджмент», застосуванням особистісно орієнтованого підходу до студентів з урахуванням їхнього рівня підготовленості, попереднього інноваційного досвіду, пізнавальних інтересів і ставленням до новацій. Як зауважує автор, інноваційна компетентність є у складі інтегральної і дає змогу вирішувати проблеми вдосконалення змісту й методів професійної діяльності, підвищувати якість результатів через формування нової світоглядної позиції та застосування ефективних технологій трансформації інформації [3].

Поняття інноваційної компетентності керівника закладу загальної середньої освіти розглядається у дослідженні С. Завгороднього як інтегральна особистісна характеристика, що визначає здатність до розроблення, освоєння та втілення інновацій у діяльності освітніх закладів, ґрунтується на відповідних знаннях, уміннях, особистісних якостях і наявності управлінського досвіду та сприяє особистісно-професійному розвитку керівника, дає змогу успішно освоювати і застосовувати педагогічні інновації, генерувати й творчо перетворювати нововведення в процесі організації колективної педагогічної діяльності [4].

Стосовно компонентів інноваційної компетентності, то тут існує декілька поглядів науковців. Зокрема, Л. Штефан, доводить, що компетентність є результатом інтеграції окремих компетенцій, що в них вона деталізується й конкретизується, а, відтак, структура більш широкого поняття повторюється в структурі більш вузького. Виходячи з цього, авторка виокремлює такі компетенції інноваційної компетентності інженера-педагога, які, своєю чергою, розкриваються нею через зміст установчого, когнітивного, операційного та особистісного компонентів: – аксіологічно-мотиваційна; – процесуально-діяльнісна; – дослідницько-рефлексивна; – валеологічна; – творча; – організаційно-впроваджувальна [5].

Формування рівня інноваційної компетентності керівника закладу освіти відбувається як у процесі здобуття фахової освіти, так під час практичної діяльності. Саме тому основною характеристикою освітнього процесу є необхідність самостійного визначення здобувачами вищої освіти параметрів отримання і пошуку знань, умінь, навичок і необхідних їм якостей.

Таким чином, в структурі інноваційної компетентності керівника закладу освіти нами розглядається особистісний, когнітивний та діяльнісний компоненти, зміст яких розкривається у дослідженні.

Література

1. Інновації в Україні: Європейський досвід та інновації для України. Том3. К.: 2011. 76 с.
2. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 08 вересня 2011 року № 3715-VI. *Законодавство України: база даних* /Верхов. Рада України. Дата оновлення: 05.12.2012. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17> (дата звернення: 21.04.2022).
3. Мармаза О. І. Формування інноваційної компетентності керівника навчального закладу в процесі магістерської підготовки. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2014. № 1 (35). С. 443– 452. URL: [file:///D:/user/downloads/pednauk_2014_1_55%20\(1\).pdf](file:///D:/user/downloads/pednauk_2014_1_55%20(1).pdf) (дата звернення: 21.04.2022).
4. Завгородній С. П. Розвиток у керівників загальноосвітніх навчальних закладів інноваційної компетентності у системі післядипломної освіти : автореф. дис. ... канд. педаг. наук: 13.00.04. Вінницьк. держ. педагог. ун-т імені Михайла Коцюбинського. Вінниця, 2017. 21 с. URL: https://vspu.edu.ua/science/dis/des_17_1.pdf (дата звернення: 21.04.2022).
5. Штефан Л. В. Інноваційна компетентність інженера-педагога. URL : <http://www.stattionline.org.ua/pedagog/104/18550-innovacijnakompetentnist-inzhenera-pedagoga.html> (дата звернення: 21.04.2022).

УДК 374''18/19''(477.87)(091)(043.2)

СУХАРЮК О.І., КОБАЛЬ В.І.
Мукачівський державний університет

ІСТОРИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЗАКАРПАТТЯ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.

У Закарпатській області, яка межує з Польщею, Румунією, Словаччиною, Угорщиною, мирно співіснують різні релігійні конфесії та національності, взаємодоповнюючи і розвиваючи культуру, традиції та освіту. Розвиток позашкільних закладів Закарпаття впродовж понад ста років позначений особливостями, пов'язаними передусім із його державною належністю, що засвідчують офіційні назви краю: Руська Крайна, Гуцульська Республіка, Підкарпатська Русь, Карпатська Україна, Підкарпатська територія, Закарпатська Україна, Закарпатська область. На початку ХХ ст. Закарпаття перебувало під владою буржуазно-поміщицької Угорщини, яка в 1867 р. домоглася рівних прав з Австрією.

Розвиток освіти та шкільництва вивчали А. Боднар, В. Гомоннай, А. Ігнат; історію Закарпаття під час Першої світової війни, розвиток культури – І. Гранчак, Д. Данилюк; політичні й релігійні аспекти розвитку краю – І. Дулішкович; культурний розвиток і становище русинів – Ю. Жаткович, О. Митрак, І. Сільвай; розвиток культури, торгівлі й товарного виробництва – В. Задорожний, Ю. Кундрат; розвиток промисловості та аграрного сектору, соціально-економічний і політичний розвиток – В. Ілько, В. Пальок; соціально-економічні, політичні, культурно-освітні проблеми розвитку русинів – П.-Р. Магочій;

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>